

EVROPSKI PARLAMENT

POSEBNA IZDAJA

EVROPSKI SVET
4. in 5. november 2004
Bruselj

GOVOR PREDSEDNIKA, G. JOSEPA BORRELLA FONTELLESA
SKLEPI PREDSEDSTVA

03/S-2004

Generalni direktorat predsedstva

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2004)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2004)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2004\06-Bruxelles

GOVOR PREDSEDNIKA, G. JOSEPA BORRELLA FONTELLESA

4. november 2004

Bruselj

Spoštovani gospe in gospodje, člani Evropskega sveta,

V veliko čast mi je, da lahko prvič nastopim pred vami v vlogi predsednika Evropskega parlamenta.

Dogodki, ki so se prejšnji teden odvijali v Strasbourgu, so vam nedvomno povzročali skrbi in morda nekaterim izmed vas niso najbolj ugajali. Kot vam je znano, EP na koncu ni odločal z glasovanjem, vendar bi vam rad v svojem imenu podal razlago dejstev, o katerih sem imel z nekaterimi izmed vas možnost na kratko razpravljati v Rimu.

Za začetek naj vam zagotovim svoje prepričanje, da bodo ti dogodki okrepili demokracijo v EU, dali večjo moč našim institucijam, vzbudili zanimanje državljanov za evropsko politično razpravo ter zagotovili boljše spoštovanje njihovih temeljnih pravic.

Zatem naj poudarim, da niti za trenutek nisem pomislil, da gre za institucionalno krizo ali merjenje moči med posameznimi institucijami. To, kar se je zgodilo, v demokraciji velja za običajno razpravo. Šlo je za pravo politično razpravo, ki je sprožila ogromno zanimanje javnosti. Upravičeno se pritožujemo nad nizko udeležbo državljanov na evropskih volitvah. Bojimo se, da bodoči referendumi o osnutku ustavne pogodbe ne bodo v zadostni meri pritegnili pozornosti naših državljanov. Lahko smo zgolj zadovoljni, da Evropski parlament, ki ima zdaj več pristojnosti, le-te uporablja na odgovoren način.

Spomnimo se, da trenutno veljavne Pogodbe in predvsem bodoča ustava Evropskemu parlamentu dodeljujejo pravico, da izvoli Komisijo kot celoto. Menim, da institucionalno ravnovesje ni bilo niti porušeno niti spremenjeno. Predstavitve kandidatov za komisarje pred našimi parlamentarnimi odbori so omogočile oceno njihove sposobnosti in politik, ki jih nameravajo izvajati.

Poleg tega je bila razprava, čeprav morda ne v vseh podrobnosti, plodna glede družbeno zelo občutljivih tem: ključnega vprašanja azilne politike in priseljevanja, vloge žensk v družini in pri delu, nerazlikovanja na podlagi spolne usmeritve, odnosa med etiko in politiko. Evropski parlament ni bil nikdar pristranski do kogar koli zaradi njegovih prepričanj.

V Evropi, ki je nedavno sprejela Listino o temeljnih pravicah, je samoumevno, da se o teh temah razpravlja.

Ne glede na različna mnenja o zadevi, je razprav pokazala, da naša Unija poleg svojih gospodarskih značilnosti temelji na skupnih temeljnih vrednotah. Iskreno menim, da je Parlament prispeval k krepitvi vrednot, na katerih temelji Evropa.

Vendar je Parlament izpostavil tudi drugačne pomisleke. Želi si neodvisno Komisijo, sestavljeno iz komisarjev, ki obvladajo področja, za katera so bili imenovani.

Na koncu pa sem prepričan tudi, da Evropska unija potrebuje verodostojen Evropski parlament in močno Komisijo. Nobena izmed institucij ne bo pridobila moči na račun šibkosti druge. Predsednik Barroso, ki mu je Parlament julija izrazil veliko zaupanje, je sprejel modro in pravo odločitev, da ne predloži predloga svojega kolegija komisarjev.

Parlament je uporabil pooblastila, ki so mu zaupana s Pogodbami. Instituciji, ki je izvoljena s splošnimi volitvami, je nemogoče dodeliti pooblastila pod pogojem, da jih ne bo uporabila ...

Upam, da bodo kmalu predlagane politične rešitve, ki bodo Parlamentu omogočile, da poda svoje zaupanje kolegiju komisarjev. V tej smeri so bili narejeni izjemno pomembni koraki in prepričan sem, da bodo na tem Evropskem svetu storjeni še naslednji, ki bodo g. Barrosu omogočili, da poda svoj predlog za doseg tega cilja. EP je pripravljen brez odloga sprožiti postopek, potreben za glasovanje o imenovanju nove Komisije, če bo mogoče že na naslednjem plenarnem zasedanju.

Sicer pa želim čestitati nizozemskemu predsedstvu za poseben trud v zvezi z vprašanjem **komuniciranja z državljani**. Sam sem sodeloval na zelo zanimivem neuradnem srečanju ministrov za evropske zadeve, ki je bilo na to temo sklicano 5. oktobra v Amsterdamu. Parlament bo decembra glasoval o svojem stališču o ustavni pogodbi in na tej osnovi bomo izvedli čim bolj decentralizirano akcijo obveščanja.

Spoštovani gospe in gospodje, člani Evropskega sveta, Konvencija je pričela svoje delo s fazo poslušanja, ki nam je omogočilo seznanitev z željami državljanov glede Evropske unije. Povzamemo jih lahko v treh točkah: zaposlovanje, varnost in prisotnost Evrope na mednarodnem prizorišču.

In ravno zaposlovanje in varnost sta glavni točki na vašem dnevnem redu.

V zvezi z večanjem stopnje zaposlenosti imamo danes na voljo poročilo g. Wima Koka o **lizbonski strategiji**.

Pri lizbonski strategiji je naša prva naloga, da jo nehamo poimenovati s tem izrazom. Nihče ne ve, o čem sploh govorimo. Predlagam, da raje govorimo o "strategiji za konkurenčnost, socialno kohezivnost in okolje".

Na naslednjem Evropskem svetu spomladi bo minilo pet let odkar si je Evropska unija za cilj postavila, citiram, "da bo postala najbolj konkurenčno in najbolj dinamično gospodarstvo na svetu, sposobno trajnostne gospodarske rasti, ki ga bo spremljalo količinsko in kakovostno izboljšanje zaposlovanja in večja socialna kohezivnost". Zaradi nenehnega ponavljanja ta fraza začenja zveneti kot nekakšna mantra.

Kakor koli že, ta proces moramo nujno nadaljevati, če želimo doseči večjo raven zaposlenosti, ki v starajoči se Evropi predstavlja edini način financiranja politike solidarnosti, osrednjega elementa evropskega socialnega modela.

V Lizboni smo si zastavili cilj, da bi bilo zaposlenih 70% aktivnega prebivalstva. Danes ta odstotek znaša 63%, v primerjavi z 71% v Združenih državah.

Izdatki za raziskovanje in razvoj. Evropski svet v Barceloni je določil ciljno vrednost 3% BNP. Evropa je danes zastala pri 1,9% BDP, v primerjavi z 2,8% v ZDA in 3,1% na Japonskem.

Ne smemo pa pozabiti, da so bili ti cilji postavljeni za obdobje gospodarske blaginje. V trenutno oteženih gospodarskih razmerah moramo ugotoviti, da še zdaleč niso doseženi, in brez občutnega povečanja vloženega truda tudi ne bodo prej kot do leta 2010.

Kadar so cilji očitno nedosegljivi, je potrebno zbrati pogum, da jih spremenimo, ne da bi opustili upanje, da jih bomo v realnem roku tudi dosegli.

Seveda bi morala bitka za konkurenčnost evropskega gospodarstva najprej potekati v vsaki od posameznih držav članic, česar se Komisija in Svet dobro zavedata. Vendar lahko tudi Evropska unija kot celot prispeva k temu procesu, sicer o njem tukaj ne bi razpravljali.

Zato je neizogibno potrebno zagotoviti hiter prenos direktiv v nacionalne zakonodaje. Kot vam je znano, se samo 7 izmed 40 direktiv lizbonske strategije uporablja v vseh državah članicah. Povprečni odstotek prenosa direktiv EU pa ne presega 60%.

Da bi torej zagotovili uspeh "strategije za konkurenčnost, kohezivnost in okolje" morajo naše tri institucije načrtovati svoje delo z natančno določenimi časovnimi roki, z bolj opredeljenimi cilji in polnim izvajanjem sporazuma o "boljši pravni ureditvi", ki so ga podpisale decembra 2003.

Poleg tega naj bi tudi razprave, ki jih bomo imeli o paktu stabilnosti in bodočem financiranju Unije, prispevale k pospeševanju rasti, kakovostnega zaposlovanja, raziskovanju, evropskim tehnologijam in inovacijam.

V ta namen je Evropski parlament uvedel mehanizem usklajevanja dela vseh zadevnih parlamentarnih odborov ter ustanovil začasni odbor za bodoče financiranje Unije, ki mu bom predsedoval sam.

V ta namen, kot sta danes dopoldne pravilno povedala predsednika vlad Poljske in Danske, moramo povečati sredstva za raziskovanje, da bi k delovanju vzpodbudili znanstvene zmogljivosti 25 držav in vzpodbudili mlade znanstvenike, da svojega "znanja" ne bodo odnesli izven naših meja, s čimer bi se povečal naš tehnološki primanjkljaj.

Evropski državljani prav tako pričakujejo, da jim bo EU zagotovila varnost. Evropski parlament želi, da bi bile na podlagi obstoječih Pogodb nekatere določbe, predvidene za ustavno pogodbo, sprejete že vnaprej. Trenutno potekajo razprave o skupnem sistemu dodeljevanja azila in enotnem statusu za begunce.

Prav tako smo mnenja, da začetek veljavnosti dveh premostitvenih klavzul za ukrepe s področja priseljevanja (člen 67 Pogodbe ES) in boj proti terorizmu (člen 42 Pogodbe o EU) ter mednarodnem kriminalu ne more počakati na začetek veljavnosti ustave.

Evropski parlament pripisuje velik pomen temu, da se odločitve s tega področja sprejmejo s postopkom soodločanja obeh vej zakonodajne oblasti. V zvezi s tem bi vas rad vzpodbudil, da sprejmete predlog nizozemskega predsedstva, ki je v skladu z demokratičnimi pravili pozval Evropski svet, naj na področju azilne politike, priseljevanja in nadzora meja odloča o prehodu na glasovanje s kvalificirano večino .

Gre za najbolj ključne sestavne dele ustavne pogodbe: če jim bo Svet danes nasprotoval, kako naj naše državljane kasneje prepričamo, da je sprejetje ustave nujno?

Grožnja mednarodnega terorizma predstavlja glavno problematiko, ki vpliva na sobivanje in varnost evropskih državljanov. Evropski parlament ocenjuje, da je nujno potrebno sprejeti skupek ukrepov: izboljšati sodelovanje in izmenjavo podatkov med službami policije, predvsem preko preoblikovanja Europol v evropsko agencijo, izvesti pogajanja v imenu Unije o mednarodnih sporazumih o sodelovanju policije in ustanoviti evropski urad za pomoč žrtvam terorizma.

Na koncu pa je Evropski parlament trdno zavezan oblikovanju resnične evropske azilne politike z okrepljenimi zaščitnimi ukrepi za begunce, s katerimi bi zagotovili polno spoštovanje njihovih pravic in prepovedali kolektivne izgone.

Spoštovani gospe in gospodje, člani Evropskega sveta,

Evropski parlament lahko tudi prispeva k pripravi vsega potrebnega za težko odločitev, ki jo boste decembra sprejeli glede **Turčije**. Glede na to, da je strinjanje Evropskega parlamenta na koncu procesa nujno, je le-ta lahko koristen partner. Osvoboditev Leyle Zane aprila letos je deloma posledica našega zavračanja, da prejemnica nagrade Saharov ostane pozabljena.

Težko je predvideti, kakšno bo mnenje v zvezi s Turčijo, o katerem bo Evropski parlament glasoval 2. decembra, Vendar je boljša odkrita in odprta razprava, osredotočena na resnične težave, kot pa razprava, temelječa na polovičnih resnicah in predsodkih. V vsakem primeru bom dan po glasovanju v Evropskem parlamentu odpotoval v Turčijo, da bi turški vladi in javnosti obrazložil stališče Parlamenta.

Kljub pomembnosti vprašanj, ki so danes pred vami, je nemogoče spregledati vprašanje **statuta evropskih poslancev**.

Januarja 2004 v Svetu ni bila zbrana kvalificirana večina, potrebna za sprejetje sporazumnega besedila, nastalega po pogajanjih dveh zaporednih predsedstev.

Takoj po moji izvolitvi na mesto predsednika Evropskega parlamenta sem torej navezal stike z nekaterimi člani Sveta in tudi z vami, gospod predsednik Evropskega sveta.

EP ostaja trdno prepričan, da je enoten statut evropskega poslancev nujno potreben, s širitvijo na 25 članic pa je postal tudi neizogiben.

Povedal sem vam, g. predsednik, da je Evropski parlament za sklenitev dogovora ponovno pripravljen dokazati svojo prilagodljivost. Hkrati pa razumite, da Parlament ne more uradno predložiti novega predloga brez zagotovila, da ga bo Svet sprejel. Posledično torej menim, da je potrebno neuradno posvetovanje o tej temi v času tega ali na začetku naslednjega predsedstva. Kasneje bo že prepozno.

Evropski svet nam mora povedati, ali sprejema ali zavrača nujnost sprejetja enotnega statuta evropskih poslancev, kakršen je predviden v Pogodbi. Dovolim si ponovno izpostaviti izjemno nujnost rešitve tega vprašanja. Če ga bo Svet sprejel, sem prepričan, da se bomo uspeli sporazumeti. V nasprotnem primeru ima EP pravico biti seznanjen s tem.

Naj **za zaključek** povem, gospod predsednik, **da namerava Evropski parlament vnesti zagon evropski politični razpravi** o vseh ključnih izbirah za našo prihodnost. Kot posledica te razprave bomo pridobili moč in, upam, boljše razumevanje javnosti. Od tega je odvisen uspeh naše ustave, bistvenega koraka na naši poti v bodočnost.

Storimo to skupaj.
